

Beteckning: _____

**Akademien för Utbildning och Ekonomi
Avdelningen för Religions- och Utbildningsvetenskap.**

Några förskollärares syn på föräldrakontakten i förskolan

*Cecilia Andersson och Linda Thoresson
December 2010*

Examensarbete 15 hp
Ämne: Pedagogik

**Lärarprogrammet 210 hp
Examinator: Peter Gill
Handledare: Lisbeth Claesson**

Abstract

Preschool is a place where children, parents and teachers meet. Preschool is for children but also for the parents, they should feel confident about the place where they leave their children. We who made this study have a common interest to examine how teachers' attitudes to parental contact in preschool works. The purpose of this study is to examine how teachers relate to parental contact. What do the educators think of their professionalism in the profession? Do educators believe that parental contact is important? And how do they work to obtain a good parent contact? The study has three questioners holder: How does teachers relate to parental contact in preschool? What do the educators think of their professionalism in the profession? And how visible educators child development and learning in daily contact with parents? We chose to do qualitative interviews with four preschool teachers at two different preschools in Sweden, to seek answers to our questions. The results of this study show that teachers have a positive attitude to parental contact, and they felt that parents should feel confident about preschool.

Keywords: parental communication, educational talks, parental contact, preschool.

Innehåll

1. Inledning	7
1.1 Disposition	8
2. Bakgrund	9
2.1 Förskolans kompetensarena	9
2.1.1 Vad betyder att tillskrivas ett professionellt yrke?	10
2.2 Barns lärande och utveckling ur tre perspektiv	11
2.2.1 Lekens och barnlitteraturens betydelse för utveckling	11
2.2.2 Estetiska processens betydelse för utveckling	12
2.3 Kommunikation och sociokulturellt lärande	12
2.3.1 Dagliga samtal med föräldrar	13
2.3.2 Ett föräldraperspektiv på förskolans verksamhet	13
2.4 Barnets olika miljöer i förskolan och hemmet	15
3. Problemformulering	16
3.1 Syfte	16
3.2 Frågeställningar	16
4. Metod	17
4.1 Val av metod	17
4.2 Val av informanter	18
4.3 Genomförande	18
4.4 Databearbetning	18

4.5 Etiska aspekter	18
4.6 Studiens tillförlitlighet	19
5. Resultat	20
5.1 Urvalsgrupp.....	20
5.2 Redovisning av undersökningsmaterialet	20
5.2.1 Pedagogernas syn på sitt förhållningssätt som professionell inom förskolan.....	20
5.2.2 Om pedagogens öppenhet i föräldrakontakten.....	22
5.2.3 Dialog om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna.....	23
5.3 Resultatsammanfattning.....	24
6. Diskussion	25
6.1 Metoddiskussion	25
6.2 Resultatdiskussion.....	25
6.3 Slutdiskussion	27
7. Referenslista	30
Bilaga 1 Missivbrev.....	32
Bilaga 2 Intervjufrågor.....	33

1 Inledning

I denna studie undersöks den dagliga kontakten mellan pedagoger och föräldrar i förskolan. Intresset för undersökningen väcktes från en artikel om föräldrakontakter i tidskriften ”Förskolan”. I artikeln intervjuas tre pedagoger om föräldrakontakten på förskolan. Hur ska pedagogerna förhålla sig så att inte kontakten blir för privat. I SvD fanns en annan artikel där vi kunde läsa att förskollärarna får ett tydligt ansvar genom den nya skollagen och att barnen ska möta kvalificerade förskollärare och genom en ny lärarlegitimation ska yrkets status höjas. Detta gör att vi vill undersöka hur pedagogerna förhåller sig i kommunikationen med föräldrarna samt hur det ser på sin professionalism inom yrket.

Förskolor är klara över viktiga uppgifter om deras pedagogiska arbete och organisation, men att involvera föräldrar och samarbeta med föräldrarna är inte lika klart (Devjak & Berčnik 2009). Enligt Läroplanen (Lpfö98) är riktlinjerna bland annat att:

Förskolans uppgift innebär att i samarbete med föräldrarna verka för att varje barn får möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar (Lpfö98, s.4).

Personalens förmåga att förstå och samspela med barnet och få föräldrarnas förtroende är viktigt, så att vistelsen i förskolan blir ett positivt stöd för barn med svårigheter (Lpfö98, s.5).

Föra fortlöpande samtal med barnens föräldrar om barnets trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan samt genomföra utvecklingssamtal (Lpfö98, s.12).

Läroplanens riktlinjer uttrycker att pedagoger ska samarbeta med föräldrar och underbygga att kontakten däremellan är god. Utvecklingssamtalet framställs som en betydelsefull del av denna kontakt.

I den här studien ligger fokus på den dagliga kontakten med barnens föräldrar, istället för utvecklingssamtalet. Utvecklingssamtalet i förskolan är ett planerat samtal som ska handla om barnet. Hur han/hon trivs, hur barnet utvecklas och lär. Det är även ett tillfälle för föräldrarna att berätta om sitt barn ur ett helhetsperspektiv. Men det är långt ifrån den enda föräldrakontakten som sker, dagligen inträffar olika möten mellan pedagoger och föräldrar i förskolan. Markström (2005) beskriver hallens miljö på förskolan som en ”dominerande plats för möten och avsked” där barnen övergår från att vara familjebarn till förskolebarn. Här möts pedagoger, föräldrar och barn från skiftande miljöer och med olika ursprung. Barnen ska sedan under dagen vara samspelta och kunna leka och vara tillsammans trots alla enskilda individer. Som vid varje hämtning respektive lämning av barnet förekommer det samtal mellan pedagoger och föräldrar. Även vid föräldramöten pågår det kommunikation om barnens dagliga intressen. Persson (2008) synliggör i ett projekt kallat ”FRASBO” hur daghemslivet för barnen samvarierar med deras familjeliv och vad det kan innebära för barnet när dessa två världar möts. Det framgår att i de två sociala miljöerna är barnens sätt att vara väldigt olika. I vissa fall skiljer det sig så mycket åt att ett och samma barn kan upplevas som två olika personligheter i hemmet och i det offentliga rummet.

Framträdande i förskolans verksamhet är att följa läroplanens innebörd, att pedagoger och föräldrar skall ha en god kommunikation. Vi avser i studien att fokusera på hur pedagogerna kommunicerar med föräldrarna om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten, samt hur de ser på sin professionella yrkesroll.

1.1 Disposition

Den här studien disponeras på följande sätt att en beskrivning av tidigare forskning som rör förskolans kompetensarena framställs. Vi beskriver vad som menas med att tillskrivas ett professionellt yrke och vad som krävs av en förskollärare för att vara professionell. Barnens utveckling och lärande genom leken, barnlitteraturen och skapandet förklaras. Vi tar upp forskning som behandlar kommunikation mellan pedagoger och föräldrar. Vidare tar vi även upp forskning om hur barn lever i olika miljöer, samt forskning som visar vad föräldrar vill ha ut av förskolan och dess personal. Detta ska underlätta för läsaren att tolka och förstå resultaten som undersökningen visar. Därefter följer studiens undersökningsområde, syfte och frågeställningar. I metod delen redovisas vilken metod vi har valt för att ge svar på studiens frågeställningar, samt hur genomförandet och databearbetning behandlats. Därefter redovisas resultaten, där vi har sammanställt och tolkat svaren av våra intervjuer under tre olika kategoriseringar. Studien avslutas genom en diskussion av undersökningen, där vi även ger förslag på vidare forskning.

2. Bakgrund

Bakgrunden tar upp om förskolans kompetensarena och vad det innebär att vara professionell inom yrket. Lekens, barnlitteraturens och den estetiska processens betydelse för barnens utveckling bearbetas. Forskning som behandlar kommunikation och sociokulturellt lärande, dagliga samtal med föräldrar och ett föräldraperspektiv på förskolans verksamhet. I bakgrunden redogörs även om barnets olika miljöer i förskolan och hemmet.

2.1 Förskolans kompetensarena

Förskolans verksamhet ska enligt läroplanen (Utbildningsdepartementet, 1998) präglas av en pedagogik, där fostran, omsorg och lärande utgör en helhet. Den pedagogiska verksamheten ska stimulera och utmana barnens utveckling och lärande. Det står även att förskolan skall stäva efter att varje barn:

utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama (Lpfö98, s.9).

För att förskolans verksamhet ska kunna leva upp till det som står i läroplanen krävs det att pedagogerna som arbetar där har en formell pedagogisk högskoleutbildning. Barnets utveckling och lärande genom lekens, litteraturens och den estetiska processen, bör förmedlas till föräldrarna i den dagliga kommunikationen. Förskolläraren har sin formella kunskap och kompetens om barnens utveckling och fostran. Hon/han är även den som ser barnet leka och utvecklas i grupp med andra barn i många olika situationer under många timmar om dagen (Jensen och Jensen 2008).

Barnens utveckling, lärande och trivsel är en stor del av det pedagogerna i förskolan samarbetar för. På ett övergripande plan finns de nationella styrdokumentens ramar som skall tillämpas i verksamheten. I den konkreta praktiken är det lokala arbetsplaner, värdegrund, förskollärare, barn- och föräldragrupp och förskolans vardag som bestämmer arbetets innehåll. Styrdokumentet för förskolan tydliggör det personal skall samarbeta om och får betydelse för innehållet i de konkreta och dagliga föräldrakontakterna (Jensen och Jensen 2008). Förskollärare och föräldrar bör samarbeta om allt som rör barnet, för att främja barnets utveckling, lärande och trivsel. Mycket av samarbetet går ut på att utbyta information om barnets liv och dess två olika "världar". Det är av stor betydelse att komma underfund om vilken information som är nödvändig att utbyta. Ett samarbete är en ömsesidig process där både pedagoger och föräldrar, efter gemensamma överenskommelser och samtal är beredda på att justera sig i relation till barnet.

För att barnen ska få en bra start i livet krävs att föräldrar och pedagoger kan samarbeta. Om inte föräldrakontakten fungerar är det svårt att hitta en ömsesidig förståelse om barnet. Som pedagog kan det vara bra att ibland tänka sig in i föräldrarnas roll hur man själv skulle vilja bli bemött Nilsson- Teveborg, Nilsson och Polzer (1996). Mottagandet av barnen på morgonen är en viktig utgångspunkt på dagen. Hur blir barnen och föräldrarna bemötta? Kommer någon pedagog och möter upp och hur fungerar lämningen? Det viktigaste är dock att någon tar emot barnet från föräldern så det känner sig välkommet. Johansson (1995) påvisar att om pedagogerna visar ett positivt bemötande då föräldrarna kommer leder det till att förhållandet och tilliten till förskolan ökar. En uppriktigt och öppen gemenskap gör att samverkan växer.

2.1.1 Vad betyder att tillskrivas ett professionellt yrke?

Vad betyder och tillskrivs generellt ett professionellt yrke? Begreppet professionell används i vardagsspråket i många olika sammanhang. När man talar om någon som är professionell, menar man någon som har större kunskap än någon annan inom ett givet område. I stället för en lekmanmässighet har man en yrkesmässighet (Läraryrket 2004). Talar man om professionalism hos yrkesgrupper, beskriver man en kvalitet när det gäller omdöme, kompetens och ansvarstagande (Colnerud och Granström 2002). Enligt Ingrid Calgren (Läraryrket 2004) behöver yrkesgrupper, om de ska uppfattas som professionella enligt professions forskning, präglas av lång specialiserad utbildning, som prövas i examination samt även ha en yrkesetik som utifrån kontrollerar yrket.

Colnerud och Granström formulerar fyra särdrag som kännetecknar en professionell yrkesutövare, det är:

- Systematisk teori. Det menas att yrket utövas från en gemensam kunskapsbas som utgångspunkt.
- Auktoritet. Yrkesutövarna har getts en formell legitimation av samhället att utöva yrket. Legitimationen är ett villkor för att upprätthålla yrket.
- Yrkesmässig autonomi. Professionella utövare har rätt och skyldighet att själva bestämma vilken metod och redskap de vill använda. Mot för icke-professionella yrkesutövare, där en förman eller en chef kan bestämma både hur tillvägagångssätt och vilka verktyg som ska användas.
- Egenkontrollerad yrkesetik. Det innebär att det av gruppen utformats etiska riktlinjer, regler eller principer för hur yrket skall utföras.

Är läraryrket professionellt om vi utgår från dessa fyra kriterier som kännetecknar professionella yrken? (Colnerud och Granström 2002). Vi kan konstatera att kravet på systematisk teori för förskollärare är att den utgår från pedagogiska kunskaper som gemensam kunskapsbas. Av tradition har lärarna en hög grad av autonomi när det gäller utformningen av arbetet i klassrummet. Den personliga friheten att utforma undervisningen är stor men däremot är den professionella friheten inte stor. Staten har i hög grad bestämt både metoder och arbetsätt åt lärarna. Lärarna är inte professionella i samma mening som till exempel advokater och läkare, som är legitimerade och juridiskt kontrollerad av en tillsynsmyndighet som exempel socialstyrelsen eller advokatsamfundet.

Lärare och förskollärare blir tilldelad en behörighet men kan ändå ersättas av utbildade vikarier. Det kan inte ske bland andra professionella yrkesgrupper, som exempelvis läkare. Det finns inget entydigt svar på frågan om läraryrket är professionellt (Colnerud och Granström).

Som samhällsföreteelse kan läraryrket klassas som professionellt, eftersom allmänheten har höga förväntningar och ställer stora krav på lärarna (Colnerud och Granström 2002). De strävar efter att jobba mot de generella samhällsmålen demokrati, trygghet, jämlikhet och solidaritet vilket kan uppfattas som ett stycke ur en professionell metod. Där det uppfyller en interaktion och en maktbalans. Inom barnomsorgen arbetar pedagogerna mot samma mål utifrån statens riktlinjer genom läroplanen. Alla har olika lärdomar och tillsammans kan de komplettera varandra (Fredrikson 1991). Sandberg och Vuorinen (2007) skriver om pedagogernas roll att förstärka föräldrarna i sin föräldragestalt, till exempel om barnet och föräldern har en konflikt ska inte pedagogen gå in och störa den. Det kan hända att en pedagog i ren välvilja hjälper föräldern men istället kan det visa sig i att föräldrarnas pondus undermineras. En förskolepersonal som vet sin roll inom yrket arbetar efter att få en bra yrkes- och inte ett privat förhållande till föräldrarna.

2.2 Barns lärande och utveckling ur tre perspektiv

Förskolans pedagogik ska handla om barns utveckling och lärande. Följande perspektiv bearbetar detta och är en del av barnens vardag i förskolan. Dessa perspektiv är leken, barnlitteraturen samt skapandet. Enligt Dysthe (2003) är det som ligger till grund för barnens lärande i läroprocessen deltagarnas samspel, språk samt kommunikation. Lärandet är betydligt mer än det som äger rum i barnens huvud, och det är betydande vilken samvaro barnet har med andra barn. Genom att lyssna, läsa, skriva och tala inträffar mestadels av lärandet.

2.2.1 Lekens och barnlitteraturens betydelse för utveckling

Leken är en viktig del för barnens utveckling (Tullgren 2004). I läroplanen för förskolan och även så långt tillbaka som från grundandet av barnträdgårdar beskrivs leken som grundläggande för barns utveckling och lärande. Leken kan ses som en drift hos barnen, som vuxna bör uppmuntra.

Leken är ett sätt för barnen att kommunicera och ett sätt att framföra sig själva (Bygdeson - Larsson 2010). Det är enbart i leken och lekandet som barnen kan skapa och vara kreativ, och det är genom att vara kreativ som individer kan finna sin identitet. Leken binder samman barnets förhållande till den inre och yttre verkligheten. I leken är det möjligt för barnet att öva sin föreställningsförmåga och att bygga upp det tänkbara området. Barnet samlar på upplevelser och händelser från den yttre verkligheten och använder det materialet för något syfte som kommer från den inre personligheten.

Leken kan ses som en miljö där barnen bearbetar sina upplevelser, intryck och erfarenheter och provar dem och manipulerar dem för att sedan kunna använda dem på ett mer säkert sätt utanför leken (Jensen 2006). Leken är ett uttryck för i vilket utvecklingsstadium barnet befinner sig i. Leken utvecklas för varje stadium och därmed går lek och utveckling hand i hand.

Björklund (2008) tar i sin avhandling upp om litteracitet vilket är ett begrepp som används istället för vårt dagliga tal om läsande, skrivande, tecken och bilder. Socialstyrelsen har skrivit i ett pedagogiskt program om en undersökning av språkets innebörd. Kulturen, såsom läsning, skulle användas som hjälpmedel för barnens verbala och abstrakta utveckling. Pedagogerna skulle uppmuntra barnen att formulera sig i ord och konversationer, samt framställa, berätta och använda sig av det talande språket. Barnen ska få uppleva det skrivna språket och den mängd av händelser som går att uppleva i böcker. De äldre barnen ska bli inspirerade av bokstäver och själva vilja skriva och de yngre barnen ska få en förbindelse mellan handlingen och språkbruket. De väsentliga bitarna för de yngre barnens litteracitet består av rim, ramsor samt att få berätta till bilder. Björklund tar upp en studie om forskning angående bilderboksläsning mellan barn och deras föräldrar. Resultatet visade på att samtalet mellan barnen och deras mammor vid läsning var mer utvecklande än då de lekte tillsammans. Forskarna drog följden av detta att barnens språkinläring gav mera när den vuxne läste tillsammans med barnet. Genom läsningen lär sig barnen att böcker är något man läser i, att bilder företräder saker, de kan benämnas och bilderböcker handlar om en påhittad och avskild värld. Läsaren kan bli hänförd och överraskad av en bok.

Då barnen får lyssna på sagor de känner igen samtalar de mera, medan de däremot ställer fler frågor då de lyssnar på en ny saga (Björklund 2008). När de lyssnar på en speciell historia förändras deras frågesvar desto mer de lyssnar på den. Barnen ska kunna bearbeta både bildtolkningen och den information läsaren förmedlar till dem. Om litteracitet ska vara betydande för barnen behöver de få höra, läsa och diskutera berättelser och texter. Samt att barnen får en chans att diskutera med andra som lyssnat på samma berättelse. Dialogen som förs om boken är inget som är förutbestämt utan den uppkommer för stunden från barnen.

2.2.2 Estetiska processens betydelse för utveckling

I vårt moderna samhälle utvecklas kommunikationsformer och media i snabb takt, där blir bildarbete och skapande verksamhet allt viktigare för utvecklingen av barns kommunikativa förmåga och kreativitet (Lind 2010). Bildskapandet bör betraktas som ett språk (Lindahl 2002). Barnen ska ges många intryck och rika upplevelser som kan bearbetas i bild och form, samt att personalen ska möta barnens skapelser med engagemang och respekt. Då stimuleras barnens intresse för både andras och sitt eget bildskapande.

Skapandet har även samband till barns behov att uttrycka fantasier och känslor (Lindahl 2002). Skapandet leder även till samspel och kommunikation med andra. När barnet skapar utsänder den ett uttryck från sin skapelse som sedan uppstår i kommunikation mellan sändare och mottagare (Marner 2000).

För att kunna förstå vad leken, litteraturen och den estetiska processen innebär för barnets utveckling krävs det att förskollärarna har kompetensen inom det pedagogiska området. De har genom sin utbildning erhållit en professionell yrkestitel som innebär att de har kunskap inom området.

2.3 Kommunikation och sociokulturellt lärande

I pedagogens vardagliga arbete med barnen är det angeläget att de förstår och ser barnens utveckling i de teoretiska perspektiven och ser hur de samarbetar och kommunicerar med sina kamrater.

Grundsynen inom det sociokulturella perspektivet är att de sociokulturella tillgångarna alstras och förs vidare genom kommunikation (Säljö 2005). Sociokultur innebär samspel och samarbete mellan människor. Med språkets retoriska funktion menar Säljö att människan lär sig ett språk och kan använda det som ett hjälpmedel för att påverka andra människors omvärldsuppfattning. Människor formar sin moral och etik genom den retoriska funktionen. I ett sociokulturellt perspektiv kan även tänkandet vara ett kollektivt förlopp. Det sker mellan människor och likaså inom dem. Samtalet fortgår genom att meningar utbyts om vartannat och människor kan i gemenskap komma fram till exempelvis en lösning på ett problem. Vi upplever personer från olika perspektiv och har olika uppfattningar om dem beroende på vår relation till dessa.

Människor använder sig av kunskaper och insikter som de lånat från andra, genom kommunikation tillägnar vi oss kunskaper från andra. Det är genom att höra vad andra talar om och hur de föreställer sig världen som barnet blir medveten om vad som är intressant och värdefullt att urskilja ur den mängd iakttagelser som man skulle kunna göra i varje situation. Barnen föds på detta sätt in i interaktiva och kommunikativa förlopp som redan pågår och i dessa förlopp finns perspektiv på och förhållningssätt till omvärlden redan inbyggda (Säljö 2005). Vuxna kan vid konversationer med barnen ställa frågor eller börja med en lösning på ett problem som sedan barnet kan få fullfölja och därmed lär de sig att reflektera (Björklund 2008).

Språkanvändningen och språket tillsammans med det sociala samspelet är särskilt viktigt och har en grundläggande funktion för vårt lärande. Säljö delar in språkets funktioner i tre delar som visar på detta; språkets semiotiska funktion, språkets utpekande funktion och språkets retoriska funktion. Med språkets semiotiska funktion menas att verbala uttryck även betecknar en särskild innebörd. Språkliga uttryck innehåller ofta attityder, antaganden och värderingar som vi inte ser. Språkets utpekande funktion innebär att med hjälp av språket kan vi benämna saker i vår omvärld även om vi inte kan se dem, såsom abstrakta ting som kärlek, rättvisa och demokrati. Vi kan även samtala om

leksaker, katter, havet och liknande. Utan språket (uttrycksmedlet) går det inte att samtala om kattens egenskaper eller leksakers form och färg och inte heller om de abstrakta tingen (Säljö).

2.3.1 Dagliga samtal med föräldrar

Enligt Jensen och Jensen (2008) skall dialogen mellan föräldrar och förskollärare utspela en professionell relation. I den relationen är förskolläraren en yrkesperson och föräldrarna är där enbart som föräldrar, oavsett vilket yrke de har. Relationen utspelar sig då mellan professionell och icke-professionell. Hägg och Kouppa (1997) beskriver det professionella samtalet som ett samtal där förskollärare agerar som företrädare av ett yrke men även som en person. Det är den professionella ledaren som har en bestämd funktion i samtalet. Det ska gå att ställa krav på den professionella personen att den ska vara kunnig inom det område de företräder. Den professionella ledaren ska vidare ha förmågan att vara personlig utan att bli privat. Jensen och Jensen påpekar även att vid ett professionellt samtal hör det till förskolläraren att även lägga märke till hur föräldrarna mår i samtalet. De ska försäkra sig om att föräldrarna får komma till tals och får uttrycka sig om vad de känner.

Pedagogen kan underlätta samarbetet vid samtal med föräldrarna. Att använda ett enkelt språk så alla förstår varandra är nödvändigt (Nilsson- Teveborg, Nilsson och Polzer 1996). Är det omfattande vad som skall tas upp med föräldrar är det bättre att ta ett samtal flera gånger än bara en gång. På det viset kan föräldern lättare ta till sig det som sägs. För att det ska kännas tryggt för alla parter bör varje barn ha en ansvarig pedagog som sköter samtalen med deras föräldrar. Är det ett svårt samtal kan det vara bra att vara två personal som framför detta då kan de stötta varandra. Föräldrarnas tillit till pedagogerna är betydelsefull, men skulle den komma att ändras vid någon händelse kan det resultera i att föräldern börjar tvivla på personalens kunskaper och omdömen (Sandberg och Vuorinen 2007). Föräldrar kan reagera negativt på att personalen inte kan förmedla en bild av en dag eller om de inte kan ge föräldern grundläggande information om huruvida barnets fysiska behov har blivit tillfredsställda. Beroende på när barnet lämnas respektive hämtas, kan kommunikationen begränsas om det är flera barn som kommer/går samtidigt. Ibland hinner personal och föräldrar bara hälsa på varandra.

För att barnen ska kunna uppleva sin tillvaro som en helhet behöver det finnas någon form av samspel och kommunikation mellan hemmet och förskolan (Andersson 1994). När pedagoger och föräldrar möter varandra visar de på olika sätt sina upplevelser i kommunikation genom tonfall, rörelser, ansiktsuttryck, kroppshållning med mera. Små barn är väldigt känsliga för kroppsspråk, de lägger märke till föräldrarnas ansiktsuttryck när de kommer till förskolan och hur de låter på rösten och även när de talar om förskolan eller om pedagogerna hemma (Ladberg 1989). Förtroendet är viktigt mellan de vuxna, annars blir risken stor att de talar genom barnen istället för direkt till personalen. En så kallad indirekt kommunikation, det gör att både vuxna men framförallt barnen känner sig osäkra. Det är viktigt att föräldrakontakten är god om förskolorna ska kunna leva upp till det som uttrycks i läroplanen att arbetslaget skall uppnå. Eskesen (1995) hävdar att barndomen är en del av barnens hela livslängd som har sina egna egenskaper och särskilda behov.

Barndomsupplevelser är grundläggande element för att en person ska kunna ta hand om sig och sköta sig själv i livet. Det är därför angeläget att föräldrarna har en bra relation till pedagogerna på förskolan.

2.3.2 Ett föräldraperspektiv på förskolans verksamhet

Persson (1994) skriver i sin avhandling om ett projekt som utfördes i Danmark med syfte att tolka föräldrars uppfattningar om omsorg och uppfostran. I den undersökningen tillfrågades föräldrarna om barnomsorgens ansvar och funktion. De flesta av de tillfrågade föräldrarna ansåg att barnomsorgens största värde var att det var en plats där barnen kunde vara tillsammans. Ett fåtal

föräldrar nämnde att en av funktionerna var att förbereda barnen inför skolstarten. Enligt Gars (2002) började förskolan som en hjälp för ensamstående mödrar som måste ut och arbeta för att försörja sig. Senare framstod förskoleverksamheten som en lösning på barnomsorgsbehovet. Den aktuella synen är att betrakta förskoleverksamheten som ett pedagogiskt inslag i barnens utbildningsgång. Läroplanen för förskolan (Lpfö98), markerar detta tydlig:

Förskolan skall erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet (Lpfö98, s.4).

Vidare anser Gars (2002) att dagens föräldrar har fått ”medfostrare” till sina barn genom pedagogerna. Föräldraskapet och barndomen har blivit offentlig och institutionaliserad och betraktas således inte längre som en privatsak. Numera har föräldrar och förskolepersonal ”delad vårdnad” om barnen. I intervjuerna som hon gjort noterades att barnens relationer till de andra barnen är en viktig fråga enligt föräldrarna. En oro föräldrarna har, är enligt Gars studier att barnen får konkurrera om pedagogens uppmärksamhet. De oroar sig för att deras barn inte blir sedda, och att de mindre barnen får den mesta uppmärksamheten på förskolan. Föräldrarna understryker kvalificeringen på daghemmet, där de anser att den viktigaste uppgiften pedagogerna har är att barnen får en potential att klara sig i vidare utveckling med tanke på att de ska lära sig uttrycka sig och kunna anpassa sig i en grupp som de har nytta av hela livet.

Fredriksson (1991) skriver för att samverkan mellan pedagogerna och föräldrarna ska öka krävs det att personalen blir bättre på att välkomna föräldrarna. Om pedagogerna bjuder in föräldrarna och påpekar att det är viktigt för barnen att de ser deras vardagssituation på förskolan är det ett positivt steg i rätt riktning. Föräldrarna är i regel angelägna om barnens tillvaro på förskolan bara de får en inbjudan till den. Villkoren för att ett samarbete med föräldrar ska fungera verksamt är troligen att pedagogerna har en tydlig åsikt om yrkesrollen. Att de har en tydlig bild av vad förskolan ska ge barnen och vad pedagogerna kan bidra med i frågan om föräldrasamarbetet, och vikten av att föräldrar/personalen blir bekanta. En förälder som aldrig haft sitt barn på förskolan eller haft en dålig inblick i förskolan kanske inte vet vad barnen gör på förskolan och då är det inte heller lätt för dem att komma med synpunkter och åsikter. Det är angeläget att komma ihåg att man även har en föräldragrupp som ska bemötas på förskolan. Det är pedagogerna som måste bjuda in föräldrarna till förskolan så de kan få mer inblick i verksamheten. Ska sedan föräldrarna vara med och hjälpa till på något vis så är det upp till pedagogen att ta initiativet och tala om för föräldern vad den kan bidra med.

Markström (2005) har i sin forskning intervjuat föräldrar och påvisat att föräldrarna känner en press på att hämta/lämna barnen i rätt tid annars blir det klagomål från pedagogerna. Några föräldrar anser däremot att de inte känner någon press. Detta tyder på att föräldrar kan tolka pedagogernas signaler olika eftersom de kan vara olika känsliga och mottagliga för vissa uppträdanden, och att möten mellan människor utvecklas olika beroende på såväl situation som på person. En del av personalen tycker att överskridande av schematider är en avsaknad på respekt både ur barnens samt pedagogernas synvinkel. Barnen väntar på föräldrars ankomst och verksamheten kan bli förskjuten vid oregelbundna tider. Medan annan personal har den åsikten att föräldrarna har ansvaret och att det inte är något de behöver lägga sig i. Dessa olika attityder kan utläsas som en skiljelinje mellan hemmet och avdelningen eller att den institutionella - samt familjens organisation var för sig går in i varandra.

2.4 Barnets olika miljöer i förskolan och hemmet

Barnet har när det växer upp två olika världar/miljöer som de påverkas av. Den ena världen/miljön utgörs av hemmet, där familjen har sin bakgrund, sina värderingar och sitt sätt att leva. Den andra är det offentliga rummet, i detta fall förskolan, där personalgruppens bakgrund och värderingar formar atmosfären (Andersson 1994). För barnet är förskolan och hemmet känslomässigt helt olika miljöer (Ladberg 1989). Barnets emotionella band till föräldrar och syskon är helt annorlunda än till pedagoger och kamrater. Det betyder att barnet kan bete sig väldigt olika i hemmet och på förskolan. Barn speglar och visar känslor på olika sätt mot föräldrar och pedagoger. En händelse som utspelar sig i hemmet kan uttryckas på förskolan och likaså en händelse som inträffar på förskolan kan visa sig i hemmet. Nästan varje dag pendlar barnen mellan dessa två ”världar” (Andersson 1994). Barnen försöker hela tiden att få ihop de erfarenheter de gör, men det kan ändå bli konfliktfyllt när olika miljöer möts (Ladberg 1989). När barnen passerar gränsen mellan de olika miljöerna händer det saker. Plötsligt vill det till synes välanpassade lugna barnet inte gå hem, krånglar med kläderna och blir gnälligt, det väller frustrationer, ömhetstörst, aggressioner med mera mot föräldern som hämtar. Det är viktigt i ett sådant läge att se det som en reaktion på att barnets två världar möts med sina olika krav och känslor (Ladberg).

Andersson (1994) diskuterar kontakten mellan personal och föräldrar och deras samarbete kring barnen. Han tar upp frågor som, hur brukar mötet mellan pedagoger och föräldrar se ut? Kan det uppstå svårigheter? Vilka är de svårigheterna? Vilken kontakt behöver det finnas runt ett barn? Vad behöver egentligen pedagogerna veta om familjen för att man ska kunna få en bra kontakt med ett barn? Vad behöver föräldrarna veta om förskolan? Det finns många frågor som berör föräldrakontakten. Ladberg (1989) fastställer att barnet har två olika världar som den vistas i och påvisar vad ett bra samarbete är. Hon menar på att föräldrar och pedagoger delar på ansvaret för barnen, därför är kommunikationen där i mellan en stor och viktig del. Genom en bra kommunikation kan de lättare förstå barnet utifrån vad den upplever i båda miljöerna.

Andersson (1994) skriver att förskollärare och föräldrar kan ha många olika bilder och erfarenheter av samma barn och att alla bilder kan vara sanna. De ser barnen i helt olika situationer och den känslomässiga relationen till barnen är helt annorlunda till föräldern gentemot förskolläraren. Jensen och Jensen (2008) menar att perspektiven ser annorlunda ut, för förskolläraren ingår alla barnen på förskolan och de har även ett extra öga på gemenskapen. För föräldrarna existerar bara deras eget barn och deras värderingar och normer förs över till barnet genom deras fostran. Föräldrarna blir involverad i barnets utveckling, lärande och trivsel på förskolan. Barnen lever och vistas i båda perspektiven det privata hemmet och den offentliga miljön. Därför är det viktigt för de vuxna att kunna utbyta perspektiv och att verkligen samarbeta. Det är betydelsefullt att båda parter tror att den andre är kompetent och kan bidra med något.

3. Problemformulering

Förskolans personal bör samarbeta väl med föräldrar, för att främja barnens trivsel, utveckling och lärande när de är på förskolan. Förskolläraren har kunskap och kompetens om barnens utveckling och fostran. Möten och konversationer med föräldrarna ska ske på ett professionellt sätt. Barnet växer upp både i hemmets miljö och i det offentliga rummets miljö. Miljöerna är känslomässigt av olika slag. Konflikter kan uppstå när barnet pendlar mellan de olika miljöerna, det är då viktigt att kommunikationen fungerar mellan förskollärarna och föräldrarna för att barnet ska bli förstådd på bästa sätt.

Förskollärarna har enligt de nationella styrdokumenterna en skyldighet att arbeta för att samarbetet med föräldrarna skall fungera bra. Genom en öppen och professionell dialog, kan förskollärarna lättare bjuda in föräldrarna till ett bra samarbete och få dem att känna sig delaktiga i barnets vistelse på förskolan. Förskollärarna är utbildade och har kompetensen om barnets fostran, utveckling och lärande. Vi har i denna studie valt att inrikta oss på tre perspektiv om barnets utveckling som sker på förskolan, leken, litteraturen och den estetiska processens betydelse för utveckling. För att ett yrke ska uppfattas som professionellt innebär det att den yrkesverksamma innehar större kunskap inom det givna området.

Att förskollärare uppträder medvetet och professionellt har stor betydelse för hur samarbetet fungerar mellan förskolan och föräldrar. De vardagliga samtalen med föräldrar sker i samband med lämning och hämtning av barnen och är en stor del av föräldrakontakten i förskolan. På vilket sätt förhåller sig pedagogen i dagliga samtal med barnets föräldrar?

Föräldrar har naturligtvis mest kunskap om sitt eget barn och förskollärarens syfte med samarbetet är för barnets utveckling, lärande och trivsel. För att ett pedagogiskt samarbete där emellan ska uppstå skall pedagogen enligt läroplanens direktiv, ha en insikt som kommunicerar både barnets vardag i hemmet och förskolan. Barnets trivsel, utveckling och lärande är en stor del om vad förskolan pedagogik handlar om. Vi avser att undersöka hur förskollärare förhåller sig i kommunikationen med föräldrarna i vardagliga samtal samt hur de ser på sin yrkesmässighet.

3.1 Syfte

Syftet med vår undersökning är att ta reda på hur förskollärare förhåller sig yrkesmässigt i den dagliga dialogen med föräldrar, om barnets utveckling och lärande.

3.2 Frågeställningar

- Hur förhåller sig pedagogerna till föräldrakontakten i förskolan?
- Hur ser pedagogerna på sin yrkesmässighet inom yrket?
- Hur synliggör pedagogerna barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna?

4. Metod

I följande avsnitt ges en redogörelse av utformandet och genomförandet av vår undersökning. Till att börja med läggs vårt val av metod fram och efter det redogörs vår kvalitativa undersökning med intervjuer och bearbetning av data. De forskningsetiska aspekterna och studiens autenticitet bearbetas som avslutning på avsnittet.

4.1 Val av metod

Vi har valt till vår undersökning att använda oss av kvalitativ intervju som metod. Vid en kvalitativ intervju så liknar intervjun mer ett vardagligt samtal och vi kan få mer öppna och berättande svar på våra frågor, vilket är undersökningens syfte (Kvale 2007). Det är en stor vinst i att göra en kvalitativ intervju, eftersom den är mer öppen och intervjuaren kan ställa följdfrågor utan ett format frågeformulär.

Enligt Kvale kan det inom intervjun ställas följdfrågor och förklaringar kan göras utifrån detta. Genom en interaktion mellan de två personer som konverserar kan de båda få en gemensam kunskap om det undersökta. Däremot är det inte en dialog som är mellan jämställda människor eftersom forskaren är den som ska avgränsa och övervaka läget. Forskaren ansvarar för att den intervjuade får informationen om vad som ska undersökas. Trost (1997) menar att genom hans perspektiv blir intervjun något annat. Det är inte fråga om utbyte av åsikter eller synsätt, utan intervjuaren söker efter den intervjuades beteende och känslor. Den intervjuade förser intervjuaren med informationen som efterfrågas. Enligt Trost så menar Kvale att det rör sig om en relation mellan intervjuaren och den intervjuade, medan han själv anser att det handlar om två relationer.

När man börjar med en intervju, kan man som inledning börja med att ställa allmänna frågor som exempelvis utbildning och ålder. Det är viktigt att berätta om intervjuens sammanhang, syfte och hantering av material (Höst, Regnell och Runeson 2006). För att uppnå syftet med den kvalitativa intervjun, att erhålla så uttömmande svar som möjligt, krävs det att frågorna anpassas så intervju personen får möjlighet att uttrycka sig fritt (Johansson och Svedner 2010). Det är fördel att använda sig av följdfrågor under intervjun så som: "När?", "Hur?", "Var?". Man bör undvika abstrakta frågor och varför- frågor, eftersom det kan skapa förväntningseffekter på den intervjuade som kan leda till att hon/han känner att hon/han måste försvara sig själv.

Vid genomförandet av en kvalitativ intervju, bör man spela in dessa på band (Johansson och Svedner 2010). Den intervjuade skall ge sitt tillstånd och den ska bli försäkrad om att ingen annan än den eller de involverade i intervjuerna kommer att lyssna på banden. Det är viktigt att den intervjuade även får veta att när intervjun är bearbetad och klar ska det inspelade materialet transkriberas.

I en kvalitativ intervju kan frågorna fokuseras på olika huvudämnen, och de är inte statiska och det finns inga fasta svarsalternativ. Frågorna kan formas beroende på vilka svar den intervjuade ger. Det är viktigt att intervjuaren är uppmärksam och lyssnar aktivt annars kan den kvalitativa intervjun formas till att bli en strukturerad intervju där man har fasta frågor. Syftet med den metoden vi valt är att vi ska få en bild av hur förskollärarna upplever föräldrasamarbetet och hur de förmedlar barnens utveckling och lärande till föräldrarna i den dagliga kontakten. Efter att vi läst och skrivit bakgrunden till vårt arbete utformade vi intervjufrågorna (se bil.2.) så de passade undersökningsområdet.

4.2 Val av informanter

Urvalsgruppen består av fyra förskollärare som alla är verksamma inom förskolan. Samtliga i urvalsgruppen erbjöds att delta i undersökningen, där tid och plats för intervjun bestämdes i överenskommelse med de frivilliga förskollärarna.

Vi har valt två förskolor från två olika kommuner i Mellansverige. Eftersom antalet intervjuer inte är det viktigaste, utan vilken kvalitet och information som intervjun ger, har vi som krav att urvalsgruppen ska bestå av förskollärare med en formell förskoleutbildning.

4.3 Genomförande

Som första steg i genomförandet kontaktade vi per telefon rektorn, samt föreståndare vid respektive förskola för godkännande av intervjuerna. Efter godkännandet valde vi personligen att överlämna missivbrevet till de förskolor vi önskade att delta i intervjun. I detta brev framgick att vi sökte efter intervjupersoner och att det var ett frivilligt deltagande. Det framgick även vilket syfte undersökningen hade, tidsåtgång för intervjuerna samt att svaren behandlas konfidentiellt och inte kan härledas till någon enskild individ eller arbetsplats. En kort presentation av oss och vår handledare avslutade missivbrevet (se bil.1.). En andra kontakt togs några dagar senare efter att missivbrevet lämnats ut, återigen i form av en personlig kontakt. Under detta möte bestämdes efter respondentens önskemål om tid och plats för intervjun.

Vid utförandet av intervjuerna valde vi att göra dessa individuellt, det vill säga att vi författare gjorde två var och med endast intervjuaren och informanten närvarande. Intervjuerna har bandats och sedan lagts över på CD-skiva som kommer att förvaras inlåsta i ett år framöver på högskolan.

4.4 Databearbetning

Efter att vi utfört våra intervjuer lyssnade vi tillsammans igenom dessa. Vi transkriberade intervjuerna och valde då att skriva ner minnesanteckningar som är väsentliga för vårt arbete (Trost 1997). Det som ansågs väsentligt för vårt arbete valde vi att omformulera, det informanternas svar gjordes till korta koncisa meningar för att få fram det huvudsakliga (Kvale 1997). Vidare läste vi igenom intervjuerna tillsammans för att gemensamt bilda oss en uppfattning och om vi fått svar på våra frågeställningar. Den metod vi valde att använda oss av har fördelen att man skär bort allt överflödigt material som inte har med studien att göra. Med den metoden går man visserligen miste om en del av sitt material men det finns ändå kvar på banden och analysarbetet blir mer lätthanterligt (Trost 1997). Utifrån materialet som intervjuerna gav, tolkade vi svaren och skapade därefter olika kategorier i tre huvudavsnitt. Detta för att underlätta för läsarna och synliggöra de syften vi var ute efter att undersöka.

4.5 Etiska aspekter

Det är av stor betydelse att de etiska aspekterna enligt Humanistisk-samhällsvetenskapliga rådet efterlevs genom hela arbetet (Kvale 2007). De grundläggande individskyddskraven kan enligt (Vetenskapsrådet 2002) konkretiseras i fyra allmänna huvudkrav på forskningen. Dessa huvudkrav är sammanfattningsvis:

Informationskravet: Forskaren ska informera undersökningsdeltagarna om syfte med rapporten och deras uppgift i projektet. De skall även framgå att deltagandet är frivilligt och kan när som helst

avbrytas. Det är önskvärt att uppgift lämnas om hur och var forskningsresultaten kommer att offentliggöras.

Samtyckeskravet: Deltagarna har rätt att själva bestämma över sin medverkan i undersökningen, de har rätt att godkänna de lämnade uppgifterna som presenteras i studien.

Konfidentialkravet: Uppgifter som berör alla ingående personer i en undersökning, skall ges största möjliga konfidentialitet och personuppgifter skall bevaras på ett sådant sätt att obehöriga inte kan ta del av den.

Nyttjandekravet: Alla insamlade uppgifter som berör enskilda personer får endast användas för forsknings ändamål. Dessa får inte användas för kommersiellt bruk.

4.6 Studiens tillförlitlighet

Reliabilitet kan förklaras tillförlitlighet och i denna undersökning påvisar detta hur intervjuerna har blivit utförda. Då vi är två om undersökningen har vi valt att dela upp oss och genomfört två intervjuer var. Detta för att vi båda ska bli aktiva i processen. Tillsammans har vi kommit fram till de frågor vi använt oss av. Samma frågor har ställts till alla informanterna. Frågorna har varit öppna vilket har lett till att informanterna har fått chansen att ge ett så utförligt svar som möjligt (Cohen, Manion och Morrison 2008).

Validitet menar man traditionellt sett att instrumentet eller frågan skall mäta det den är avsedd att mäta (Trost 1997). Intervjufrågorna i undersökningen har varit betydande för våra frågeställningar, vilket leder till att vi har en hög validitet. Vid en kvalitativ intervju strävar man efter att få veta vad den intervjuade menar (Trost 1997). I den här intervjun är vi intresserade av att veta hur de intervjuade ser på sig själva i relation med föräldrarna och förskolan i den dagliga föräldrakontakten, det handlar inte om att generalisera utan att försöka förstå.

5. Resultat

I detta avsnitt redovisas tolkningen av förskollärarnas intervjusvar. Intervjufrågorna vi använt oss av finns representerade längst bak i arbetet (se bil.2.). Vi har tolkat och valt att kategorisera dem under tre rubriker med fokus på studiens frågeställningar. Detta för att synliggöra vårt syfte samt för att det underlättar för läsarna. Kategoriseringarna kom fram när vi lyssnade igenom och sammanställde intervjuerna. För att skydda informanternas anonymitet har vi valt att benämna dessa som Förskollärare 1, Förskollärare 2, Förskollärare 3 och Förskollärare 4.

5.1 Urvalsgrupp

De intervjuade förskollärarna är alla kvinnor och de arbetar på två olika förskolor i Mellansverige, nedan följer bakgrundsdata om de fyra:

Förskollärare 1, gick ut förskolläraryrket 1992, har arbetat i 18 år som förskollärare.

Förskollärare 2, har arbetat inom barnomsorgen sedan 1970, gick förskolläraryrket 1988, har i 22 år varit verksam förskollärare.

Förskollärare 3, har arbetat som barnskötare sedan 1972, utbildade sig till förskollärare 1986, har sedan arbetat 24 år inom förskolan.

Förskollärare 4, gick ut förskolläraryrket 2001, har arbetat inom förskolan i 9 år.

5.2 Redovisning av undersökningsmaterialet

Redovisningen av undersökningsmaterialet redogörs i olika avsnitt, i följande kategorisering:

- Pedagogernas syn på sitt förhållningssätt som professionell inom förskolan
- Om pedagogens öppenhet i föräldrakontakten
- Dialogen om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna

5.2.1 Pedagogernas syn på sitt förhållningssätt som professionell inom förskolan

Att vara professionell i förskolan är att se barnen, att bemöta dem men även kunna sätta gränser (Förskollärare 1). I arbetslaget diskuterar de mycket för att ta del av varandras erfarenheter när det gäller barnen och deras föräldrar. Det är viktigt att samtalen med föräldrarna handlar om barnets utveckling, att de arbetar enligt läroplanen och att de har ett mål med varje barn.

Att se och bemöta dem och även kunna sätta gränser och vara vuxen och vara professionell, alla är ju olika så man måste vara flexibel (Förskollärare 1).

Barnens utveckling, det är ju för dem vi är här, att vi jobbar enligt läroplanen att vi har ett mål för deras barn (Förskollärare 1).

Genom att ha lång erfarenhet inom barnomsorgen anser (Förskollärare 2) att hennes professionalitet beror på de erfarenheter hon tagit med sig under dessa år. Hon har tagit med sig det hon anser vara

bra och har en åsikt om hur man inte ska förhålla sig. Att ha en bra kommunikation med föräldrarna på en förskolenivå och att se till att det inte blir en mer privat relation är enligt henne att vara professionell. Via inskolning och genom föräldramöten kan personalen ta upp med föräldrarna hur de kan förhålla sig i situationer där barnet inte vill gå hem eller inte vill vara på förskolan.

Att tala om för föräldern att inte ge barnet ett alternativ då de frågar ”ska vi gå hem nu” utan bara säga att nu är det dags att gå hem. En del föräldrar blir aldrig klar annars så de kan behöva en hjälpende hand (Förskollärare 2).

Professionalitet som förskollärare är att utveckla sig själv hela tiden (Förskollärare 3). Att möta upp och se barnen där de är. Hon menar på att det är lite av förskollärarens uppgift i den professionella betydelsen att stötta föräldern i föräldraskapet, att tala om att föräldrarna är viktiga. Som professionell pedagog känner man på sig om föräldern behöver hjälp vid till exempel hemgång, även om man bör lämna dem ifred så de kan lösa konflikterna själva. Hon menar även att rutinerna vid hämtning och lämning är något som de samtalar om vid inskolningen av barnet. Hon lägger stor vikt på att föräldrarna ska känna sig delaktiga för då blir kontakten där emellan mer naturlig och det kan bli lättare att ta upp saker som kan vara svåra. De kommunicerar i arbetslaget där de diskuterar vad de bör tänka på när de möter respektive förälder. Hon känner inte att hon behöver veta något mer om barnens hemliv än det som rör själva familjesituationen, så som vilka syskon de har med mera.

Jag tror på att utveckla sig själv hela tiden, för det här med pedagogisk utveckling står aldrig still (Förskollärare 3).

Ja det är ju att de känner sig delaktiga, för då det som är svårt att prata med föräldrarna om blir också naturligt på något sätt, för då har man hela tiden, liksom då behöver det inte bli så stort, när man ska säga någonting (Förskollärare 3).

Genom att stötta föräldrarna i deras roll kan man fråga om de vill att förskolläraren ska gå in och hjälpa till exempelvis då barnet ska gå hem (Förskollärare 4).

Är det en jobbig lämning kan föräldern ringa till förskolan och höra efter hur det gick, och hon som lärare kan bekräfta för föräldern att det du gjorde i morse var bra. Har man ett samtal med en förälder kan det vara bra att dagen efter höra med denna vad han/hon tyckte om samtalet, och om det blev några frågor efteråt som de funderat över. Sedan att man inte sätter in sina egna känslor och att man har belägg för det man säger. Att vara lyhörd och tala om för föräldrarna om de behöver tips på kläder eller dylikt kan de prata med dem. Om inte barnet blir påverkat på förskolan av några problem i ”hemlivet” anser hon att de inte behöver veta mycket om detta.

Att man inte dömer någon, försöker vara objektiv. Tror det i alla fall. Kan inte komma på något. Inte sätter in sina egna känslor, belägg för det man säger (Förskollärare 4).

För att få ett bra samarbete med föräldrarna, gäller det att de har ett öppet förhållningssätt så att de vågar ta upp saker som inte alltid är så lätt (Förskollärare 1). Så länge det inte är något problem med barnet behöver förskolläraren inte veta så speciellt mycket om barnens hemliv, men är det något som inte fungerar med barnet hemma eller på förskolan kan det vara aktuellt att få en större inblick i deras liv.

Sammanfattningsvis uppfattar pedagogerna sin professionalism inom yrket att en av deras främsta uppgifter är att de kan stödja föräldrarna i deras föräldraroll. Behöver föräldrarna hjälp vid hämtning/lämning ska de känna att de har stöd från personalen. Enligt Förskollärare 2 är hon professionell då hon har en bra kommunikation med föräldrarna på en förskolenivå och ser till att det inte blir en mer privat relation. Förskollärare 3 tror på att utveckla sig själv, för att behålla sin professionalitet. Enligt Förskollärare 1 uppfattar hon för att vara en professionell pedagog ska de se och bemöta barnen, där de är. Gemensamt för informanterna och deras förskolor är att de kan

diskutera och reflektera tillsammans med sina arbetskamrater om hur de kan förhålla sig till föräldrarna. Så länge barnen mår bra och inte blir påverkade av något från hemmiljön anser alla fyra pedagogerna att de inte behöver veta så mycket om barnens hemliv, bara det alldagliga om de är allergiska eller livrädda för något.

5.2.2 Om pedagogens öppenhet i föräldrakontakten

Det är betydelsefullt i kontakten med föräldrarna, att vara öppen och att man som pedagog tänker på sin attityd gentemot föräldrarna så att ett ömsesidigt förtroende kan byggas upp. För att bygga upp en bra relation till föräldrarna är det viktigt att pedagogerna ser deras barn och att man bemöter föräldrarnas frågor så att en avspänd relation kan uppstå (Förskollärare 1). Förskollärarens öppenhet i kontakten ger grund till att föräldrarna känner förtroende för förskolan, man ska inte ”klanka” ner på dem, utan hellre stärka dem och visa på vad barnen kan (Förskollärare 3). Har man en bra kontakt med föräldrarna är det lättare att visa dem vad vi gör, att det inte bara handlar om hur mycket de ätit och så vidare och få dem att förstå vad vi faktiskt gör här på förskolan.

Det är vad man har för attityd i svåra situationer, att man tänker på att attityden är väldigt viktig, så att man inte framstår som sur (Förskollärare 1).

Jag tror inte på det här med att ”klanka” ner på föräldrarna, för det är inte bra, det tror jag inte, utan man får nog vända på alltihopa eller så får man liksom säga det på ett bra sätt (Förskollärare 3).

Ytterligare framhålls betydelsen av att pedagogerna och föräldrarna har en rak kommunikation. Vidare att föräldrarna ska komma till personalen direkt om det är något och inte gå till andra, det värdesätter hon högt (Förskollärare 2). Att kunna vända på ett samtal som börjar fel och fråga ”*nu förstår jag inte, kan du förklara?*” så att det kan bli en bättre diskussion. Inte gå i försvar utan att försöka förklara hur man tänkt. Redan vid första mötet med föräldrarna kan man bygga upp en bra relation med dem. Genom att bjuda till och samtala om det vardagliga och inte vara komplicerad kan relationen byggas upp (Förskollärare 2).

Ja, jag tycker om rak kommunikation. Jag vill att de kommer till oss direkt och mig personligen om det rör mig. Att de inte går till andra, det värdesätter jag högt, det brukar jag tala om också. Det är ömsesidigt (Förskollärare 2).

Det betydelsefulla i kontakten med föräldrarna är att pedagogen inte dömer eller försöker ändra på någon, att vara lyhörd och lyssna på föräldrarna (Förskollärare 4). Uppstår det ett problem med barnen ska pedagogen ta upp det med föräldern direkt och att man då är rak och ärlig. För att bygga upp en bra relation gäller det att bekräfta både barnet och föräldrarna då de kommer. Hon tycker att det kommer naturligt om pedagogerna redan från början ser deras barn och ägnar energin åt att bekanta sig med barnet. Ibland händer det även att inte personkemin stämmer mellan föräldrarna och pedagogen, vilket inte händer så ofta men då finns det alltid någon annan som kan ha dialogen med den föräldern (Förskollärare 2). Ibland kan det hända efter ett samtal att pedagogen funderar om samtalet blev bra, då kan hon fråga föräldern dagen efter om hur de kände att det var, eller om de undrar över något. Hon anser att både för sin egen skull och föräldrarna att det känns bra att kunna förhöra sig om allt gick bra (Förskollärare 4).

Det händer att det finns föräldrar som inte personkemin stämmer, men då behöver inte jag ta det. Någon annan kan ta det. Det är oundvikligt med så många människor. Men det händer inte ofta, men det händer (Förskollärare 2).

Att man inte dömer, försöker förändra på någon. Vara lyhörd, lyssnar på föräldrarna (Förskollärare 4).

Funderar ibland, hur blev samtalet? Känner man sig osäker efter ett samtal kan man dagen efter prata med föräldern. Hur kände de efter samtalet? Pratar med föräldern dagen efter hur de kände det efter samtalet så inget är oklart. Ibland kommer man på saker i efterhand. En pappa hade fundering efter ett samtal och då bad vi honom kontakta oss så vi fick förklara, då kan mycket lösas (Förskollärare 4).

Sammanfattningsvis uttrycktes pedagogens öppenhet i föräldrakontakten som betydelsefullt. Att vara öppen och rak i kontakten med föräldrarna och att bygga upp ett ömsesidigt förtroende är något som de alla håller med om. Det framgår även att de intervjuade ser föräldrakontakten som viktigt i arbetet med barnen på förskolan. Att det är viktigt att tänka på sin attityd gentemot föräldrarna menar Förskollärare 1. Att inte klanka ner på dem utan istället stärka dem som föräldrar är något som Förskollärare 3 tror på. Att de inte ska döma och att kunna vända på ett samtal är något som de alla delar åsikt om. Om personkemin inte stämmer mellan pedagogen och någon förälder, hjälps de åt i arbetslaget så att någon annan får ta samtalen (Förskollärare 2).

5.2.3 Dialogen om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna

Att förmedla om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten är något som hon känner att hon inte gör, men det är något som jag kan bli bättre på, tillägger hon (Förskollärare 1). Det är något som de tar upp vid föräldramötet och sedan har de även en plansch inne på avdelningen där de dokumenterar vad de gör om dagarna. Hon menar att de ska arbeta efter läroplanen och att barnen alltid ska utvecklas från den nivå de är på, de ska hjälpa dem att bli självständiga människor. Hon menar att genom leken så lär sig barnen lekkoden, att bemöta kompisar och det sociala spelet. I sagor och berättelser är det mycket språk och tal, hon menar på att sagor är det bästa som finns för både tal och fantasi. Även genom att måla och skapa använder de sin fantasi och de lär sig att allt inte behöver vara klart från början, utan att det växer fram. En betydelsefull kunskap i hennes pedagogiska arbete är att hon ser barnen och deras uttryck. Vart de står och vilken hjälp de behöver för att fortsätta utvecklas. Hon tycker att det är genom utbildning och framförallt genom praktik som man lär sig mest.

Kan inte säga att jag står och förklarar att idag har vi varit i skogen och det är enligt läroplanen... man har ju tydlig gjort det på föräldramöten och frågar de så gör man ju det (Förskollärare 1).

Att se barnen och deras uttryck, vart de står och vad de behöver för hjälp det är ju det vi är här för (Förskollärare 1).

I den dagliga kontakten med föräldrarna framgår inte barnens utveckling och lärande på förskolan enligt Förskollärare 2. De sätter upp mycket kollage i stora tavelramar med alster som barnen gjort. I dessa skriver de olika citat från läroplanen och de ser till att alla barnen är med på någon av bilderna. Hon anser att i leken kommer mycket, de minsta lär sig alltihop i den. Kommunicera, lär sig känna och se vad är det som händer. De går in i rollekar och skapar av det som finns tillgängligt. Barnen får skapa på sitt vis och blir inte hindrade eller påtvingade att göra något. Förskollärare 3 påtalar att synliggöra barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten och att koppla det till läroplanen är inte något som hon gör, det blir mer att hon förmedlar att det har varit ett bra samspel i leken och så vidare. De har en tavla där de har delat in läroplanen i olika delar, där de sedan dokumenterar med bilder om vad som sker på förskolan. Men att synliggöra arbetet med läroplanen i den dagliga kontakten är något som de kan bli bättre på tycker hon. Hon tolkar läroplanens direktiv på henne som pedagog, att hon ska främja barnen i deras livslånga lärande. Barnens utveckling genom leken där de lär sig lekkoden, där motorik och rörelse ingår och även fantasin,

tycker hon är väldigt viktigt. För hon tror att det största barnen kan ha på förskolan är en vän, att man får vara tillsammans i leken med en vän, där de lär sig att samspela med varandra. Sagor är en annan del som hon tycker är bra, men tillägger även att de borde bli bättre på att använda sig av, att återberätta sagor så barnen får tänka på vad de lyssnat till. Måla och skapa med barnen är något som hon menar att de ska göra enligt läroplanen, för att väcka nyfikenhet och visa vilka olika material det finns att arbeta med.

Kanske inte i den dagliga kontakten, vi sätter upp mycket kollage på stora tavelramar där vi skriver några ord och där vi skriver från läroplanen om verksamheten (Förskollärare 2).

I den dagliga kontakten anser hon att de kan bli bättre på att förmedla till föräldrarna hur deras barn utvecklas och vad de lär sig under dagen (Förskollärare 4). De sätter upp kollage med bildokumentation där citat från läroplanen talar om vad barnen utvecklar och lär. Via månadsbrev till föräldrarna rapporteras vad barnen tränar på här. Att finna barnen där de är och lägga till saker efter deras förmåga är bra för deras utveckling och börjar något barn med en ny sak brukar det smitta av sig till de andra bedömer hon. Inte stressa iväg med barnen utan visa på vad som finns och följa barnen är betydelsefullt.

Sammanfattningsvis uttryckte de fyra intervjuade att de delar åsikten att de kan bli bättre på att förmedla till föräldrarna om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten. Genom föräldramöten och månadsbrev (Förskollärare 4) förmedlas vad barnen lär sig och vad de utvecklar på förskolan generellt. Däremot tydliggör de läroplanens mål genom att de dokumenterar barnen och skriver citat på kollage som föräldrarna kan ta del av. Att leken, sagor och skapande har en stor betydelse för barnens utveckling och lärande, det är de alla fyra eniga om.

5.3 Resultatsammanfattning

När vi tolkade undersökningsmaterialet sammanställde vi dessa i tre olika kategorier. Här följer en kort resultatsammanfattning:

Pedagogernas syn på sitt förhållningssätt som professionell inom förskolan: En av förskollärares främsta uppgift i kontakten med föräldrarna är att stödja dem i sin föräldraroll.

Om pedagogens öppenhet i föräldrakontakten: En öppen och rak kommunikation med föräldrarna leder till en bra föräldrakontakt och med ett ömsesidigt förtroende.

Dialog om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna: Att synliggöra läroplanens mål samt barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten är något som de fyra intervjuade anser de kan bli bättre på att förmedla till föräldrarna.

6. Diskussion

I följande avsnitt diskuteras metod och resultat från intervjuerna. Vi skriver i en löpande text där våra egna reflektioner och slutsatser av vår undersökning sammanställs. Vi utgår från de tre kategoriseringarna vi valde att redovisa intervjuerna i. I studien har vårt syfte varit att försöka besvara studiens frågeställningar.

6.1 Metoddiskussion

Från början av vårt arbete så var vi inställda på att utföra en enkät studie angående föräldrakontakten i förskolan. Efter vårt första möte med vår handledare insåg vi att undersökningsformen inte var lämplig för denna typ av studie där vår ambition var att ta del av förskollärarnas erfarenheter och tankar, där av valde vi att göra en kvalitativ undersökning. En kvalitativ intervju undersökning gav oss en möjlighet att på ett djupare plan ta del av de enskilda förskollärarnas tankar och erfarenheter. De fyra informanterna har alla en formell förskolläraryt utbildning vilket vi ansåg var betydelsefullt för vår undersökning. Vid senare eftertanke på våra intervjuer, känner vi att det var en balansgång att hålla sig till en kvalitativ intervju för att den inte skulle övergå till en strukturerad intervju. Genom att informanterna inte fick ta del av frågorna innan intervjutillfället, anser vi att svaren från de intervjuade är tillförlitliga då de inte kunnat förbereda sig innan. Intervjuerna har vi spelat in via digitala hjälpmedel. Arbetet med transkriberingen var mer omfattande än vad vi förväntat oss. När vi sammanställde resultatet från transkriberingen valde vi att dela upp resultatet under tre sammanfattningar av de olika kategorierna vi skapat. Detta för att få fram det som är relevant för vår undersökning.

6.2 Resultatdiskussion

Under resultatdiskussionen kommer vi att ta upp de tre olika kategoriseringar vi valde att dela upp våra intervjuer i. Kategorierna fick vi fram genom att utgå från intervjuerna och sammanfatta de svar vi fått som är relevanta för vår undersökning. Resultatet på våra undersökningar visar att föräldrakontakten är viktig enligt de intervjuade förskollärarna. Enligt våra egna åsikter anser även vi att den är viktig och även hur man förhåller sig i föräldrakontakten.

6.2.1 Pedagogernas syn på sitt förhållningssätt som professionell inom förskolan

Pedagogerna som vi intervjuat anser att deras professionalism syftar på att deras främsta uppgift är att de kan stödja föräldrarna i deras föräldraroll. Att de är öppna och har en rak kommunikation med föräldrarna anses vara värdefullt. Sandberg och Vuorinen (2007) skriver om pedagogernas roll att förstärka föräldrarna i sin föräldragestalt, till exempel om barnet och föräldern har en konflikt ska inte pedagogen gå in och störa den. Det kan hända att en pedagog i ren välvilja hjälper föräldern men istället kan det visa sig i att förälderns pondus undermineras. Att vara ett stöd till föräldrarna vid hämtning respektive lämning höll alla fyra informanter med om, men att förklara vad som händer med barnen vid dessa möten, framgick inte. Ladberg (1989) och Andersson (1994) skriver om barnens två olika världar. Att kunna förklara för föräldrarna att deras barn pendlar mellan två olika världar och att när dessa världar möts kan det uppstå konflikter, som inte alls beror på att barnet inte vill gå hem, eller inte vill stanna på förskolan. Vi tror att det kan vara viktigt att förskollärare blir bättre på att förklara vad som händer med ett barn när den växlar mellan hemmets värld och förskolans värld. Många föräldrar kan känna skuld när de lämnar sitt gråtande barn på förskolan men de kan även känna sig som en dålig förälder när barnet inte vill följa med hem, om då pedagogerna har kunskap om att barnen tvingas pendla mellan olika miljöer, kan de då på ett mer

professionellt sätt förklara och på det viset bli ett bättre stöd för föräldrarna.

En förskolepersonal som vet sin roll inom yrket arbetar efter att få en bra yrkes- och inte ett privat förhållande till föräldern. De förskollärare vi har intervjuat är även de av den åsikten att det inte får bli ett privat förhållande med föräldrarna utan det ska vara på en förskolenivå. Att som pedagog vara lyhörd och uppmärksam på barnen om man ser att något är fel och att inte barnet mår bra är också ett bevis på att man anser sig vara professionell inom yrket. Inom barnomsorgen händer det att arbetsgivaren sätter in utbildade vikarier vilket inte skulle kunna ske på exempelvis ett sjukhus. Frågan är då om den utbildade vikarien kan ge den stimulans och utbildning som barnen ska ha på förskolan.

Fredrikson (1991) skriver att inom barnomsorgen arbetar pedagogerna mot samma mål. Alla har olika lärdomar och tillsammans kan de komplettera varandra. En förskollärare vi intervjuat påpekar på att vi är alla olika och ibland stämmer inte personkemin mellan föräldrarna och pedagogerna. Då kan däremot en annan personal ta över och sköta samtalen och kommunikationen med den föräldern. I ett professionellt arbetslag bör man kunna diskutera och hjälpa varandra anser vi. Men det kanske inte är lika enkelt att be om hjälp eller stödja kollegor som behöver det om man inte själv har en formell utbildning? För att vara professionell krävs det att man fortsätter utveckla sig själv som pedagog ansåg förskollärare 3, och för att uppfattas som professionella enligt professionsforskning, ska man ha genomgått en lång specialiserad utbildning, som prövas i examination samt även ha en yrkesetik som utifrån kontrollerar yrket (Läraryrket 2004). Det är en betydelsefull insikt anser vi, att man har viljan att fortsätta utveckla sig och viljan att hela tiden få mer kunskap, för att bli en trygg och bättre pedagog.

Jensen och Jensen (2008) påpekar att vid ett professionellt samtal hör det till förskolläraren att även lägga märke till hur föräldrarna mår i samtalet. De ska försäkra sig om att föräldrarna får komma till tals och får uttrycka sig om vad de känner. Enligt Jensen och Jensen skall dialogen mellan föräldrar och förskollärare utspela en professionell relation. I den relationen är förskolläraren en yrkesperson och föräldrarna är där enbart som föräldrar, oavsett vilket yrke de har. Relationen utspelar sig då mellan professionell och icke-professionell. Men även barnens föräldrar kan vara utbildade pedagoger och hur kan då dialogen se ut? När en dialog mellan två professionella uppstår, anser vi att det kan bli lättare att kommunicera med föräldrarna då de är mera insatta i de ämnen som diskuteras. Tvärtom kan det även vara svårt att förhålla sig professionellt om vi blir ifrågasatt och inte kan förklara vårt syfte med vår tanke i verksamheten.

6.2.2 Om pedagogens öppenhet i föräldrakontakten

För att få en bra kommunikation med föräldrarna krävs att pedagogerna är öppna och att de är raka i kontakten med föräldrarna. Att vara rak och ärlig är något som de fyra informanterna tror på, är det något man vill ta upp ska man göra det med personen ifråga och inte prata med andra runt omkring. Kan man inte få föräldrar att känna förtroende för personalen är det lätt hänt att denne pratar genom barnet istället för att ta det med pedagogen, Ladberg (1989) kallar det för indirekt kontakt och det leder till att både barn och vuxna känner sig osäkra. Därför är det viktigt att bygga upp ett ömsesidigt förtroende och det är något som de intervjuade håller med om. För att få ett bra samarbete med föräldrarna anser förskollärare 1 att det är viktigt att pedagogerna ser barnen när de kommer så att föräldrarna känner att deras barn är mottaget. Enligt Gars (2002) studier är föräldrarna oroliga för att deras barn ska få konkurrera om pedagogernas uppmärksamhet och det är då viktigt att pedagogerna visar föräldrarna att deras barn blir sedd och väl bemött. Det är även så enligt Gars att föräldrarna har fått medfostrare till sina barn genom pedagogerna, numera har föräldrarna och förskolan ”delad” vårdnad om barnen, vilket innebär att ett bra samarbete dem emellan är att föredra. Fredriksson (1991) skriver att förskolorna bör bli bättre på att bjuda in föräldrarna så de kan ta del av den verksamhet som deras barn deltar i. Förskollärare 3 påpekar att

om man har en bra kommunikation med föräldrarna så blir det lättare att visa dem vad som händer i verksamheten.

Att inte döma innan man vet hur situationen ter sig och försöka vända på ett samtal som inte börjat så bra är betydelsefullt i pedagogens roll enligt de intervjuade.

Positivt bemötande och en engagerad personal anser vi att kan göra mycket för kontakten, och enligt Johansson (1995) leder det till att förhållanden och tilliten till förskolan ökar. Samt att uppriktighet och öppen gemenskap ökar på samverkan. Man måste komma ihåg att vi är alla olika människor och en del vill ha mer kontakt än andra. Men i förskolan måste kontakten med föräldrarna fungera för det är genom dem som den mest informationen om barnet kommer och uppstår problem eller svårigheter är det föräldrarna man måste samarbeta och försöka lösa problemet med.

6.2.3 Dialog om barnens utveckling och lärande i den dagliga kontakten med föräldrarna

I den dagliga kontakten med föräldrarna framhåller förskollärarna i vår studie att de inte förmedlar om barnens utveckling och lärande. Däremot anser de att de tydliggör på förskolan hur utveckling och lärande sker i verksamheten genom att de alla arbetar utefter Lpfö 98. Detta synliggör de genom att dokumentera barnen och sätter upp kollage med texter ur läroplanen. På en förskola får föräldrarna hem månadsbrev där de kan ta del av den utveckling och lärande som sker på förskolan. Att barn utvecklas och lär sig genom lek, sagor och skapande är något som utbildade förskollärare vet, men föräldrar har inte samma vetskap. Det är då ytterst viktigt att förskolan och pedagogerna som arbetar där, visar det och förklarar på ett professionellt sätt för föräldrarna, om varför leken, sagor och skapande är så viktigt för barnens utveckling. Det är således av stor betydelse att det sker mer dagligen i dialogen mellan pedagoger och föräldrar, än att det endast sker genom dokumentation uppsatt på tamburväggen och vid de årliga föräldramöten som äger rum. Enligt läroplanen (Lpfö98) ska förskolan behandla dessa tre viktiga ämnen och det är något som de fyra informanterna även påpekar. Men det räcker inte att förskolan arbetar enligt läroplanen anser vi, föräldrarna bör informeras dagligen om hur förskolan arbetar för att främja barnens utveckling och lärande. Men vi kan ändå känna full förståelse med de fyra informanterna, att det inte alltid är så lätt att hålla en dialog angående barnens utveckling och lärande samt koppla det till läroplanen i den dagliga kontakten. Ibland är det många barn som går hem samtidigt och i många fall, är man en ensam personal kvar på slutet av dagen, vilket innebär att det inte alltid finns tid för varje enskild hämtande förälder. Även på morgonen är man ofta ensam som personal och i många fall har föräldrarna i regel bråttom till diverse arbeten, vilket leder till en begränsad dialog, som i många fall bara blir ett utbyte av kort relevant information om barnet.

6.3 Slutdiskussion

I vår studie har syftet varit att försöka besvara våra frågeställningar. Resultatet på vår undersökning visar på att förskollärarna anser att det är angeläget att föräldrakontakten är bra annars är det svårare att föra en dialog med föräldrarna. Genom att vara öppen och positiv och inte döma utan belägg för saker gör att en bra kommunikation kan uppstå. Vi är alla olika människor och det måste vi som förskollärare ha i bakhuvudet och tänka på när vi ska samtala med föräldrarna. Hur ska jag lägga fram vissa saker så att inte föräldern tar det som kritik? Med vissa föräldrar kan det räcka med att man exempelvis påpekar att barnet behöver mera kläder en gång och de ordnar det, medan man ibland kan få upprepa flera gånger på en annan förälder för att det ska hända något. Då gäller det att kunna tänka till och försöka ändra på resonemanget och lägga fram det på ett annat vis.

När vi tog upp frågan om vad de uppfattar som särskilt svårt att förhålla sig till i enskilda föräldrakontakter, benämnde de att om barnen hade problem med språket eller motoriken kunde det vara angeläget att ta kontakt med en specialpedagog. Något som inte kom fram i våra intervjuer är

hur pedagogerna handlar då de upptäcker att ett barn far illa. Vår första tanke där är kanske att ingen av förskolorna har gjort någon anmälan förut. Vad det kan betyda kan vi bara spekulera i. Det kan vara så att inget har uppdragas på förskolan. Men tyvärr tror vi att i ett litet samhälle där pedagogerna och föräldrarna känner varandra och kanske till och med har släktanknytning till varandra, att det då kan finnas en liten risk att saker inte uppmärksammas som de borde göra. Det kan vara svårare att inse att det finns ett problem om det står dig nära. Detta är som sagt våra reflektioner, vi har inte tagit del av någon forskning som stödjer detta. Det kan även vara vår frågeformulering som gjorde att förskollärarna inte nämnde detta och det är något vi inte får svar på. Vår egen åsikt är att de inte tänkte på dessa saker. Har de inte varit med om att gjort en anmälan kanske det inte är det första man tänker på när man får en fråga om svåra samtal. Som förskollärare inom barnomsorgen har man en skyldighet att anmäla då man misstänker att ett barn är offer för någon form av utsatthet i hemmet. Genom sin professionalism är det pedagogens uppgift att vara uppmärksam och gå vidare med en anmälan vid misstanke om att ett barn far illa. Att en förskollärare blir ersatt av utbildade vikarier är något som händer dagligen, men vet en utbildad vikarie hur man ska handskas och gå vidare med en sådan misstanke? Kan en utbildad vikarie verkligen leva upp till det pedagogiska innehållet som skollagen anger? I artikeln ur SvD som vi tog upp om i inledningen, står det att förskolläraren har en nyckelroll för kvaliteten i förskolan och att de som arbetar där ska vara kvalificerade och lämpliga för yrket. Om vi ser till vad den nya skollagen säger, så bör därför inte utbildade personer få vara verksamma inom förskolan. Genom att personalen är legitimerade förskollärare, kan vi höja statusen på yrket.

På vår fråga om förskollärarnas syn på deras egen yrkesmässighet svarade de att främsta uppgiften är att stödja föräldrarna i deras föräldraroll och att de ska ha en bra relation till föräldrarna som inte blir för privat. Men ingen av de tillfrågade har reflekterat över de två världar som barnen växer upp i. Vi anser att som pedagog ska vi ha den vetskapen och kunna koppla det till barnens beteende när exempelvis föräldern kommer och ska hämta barnet som inte vill gå hem. Föräldrarna kan känna sig som en dålig förälder men i grunden kan det botten i att barnet har svårt att växla mellan de olika miljöerna och det är därför som det uppstår konflikter när föräldrarna kommer. Vi anser att det är någonting pedagogerna ska ha vetskap om och att de ska kunna förklara det för föräldrarna. Det är inte säkert att föräldrarna har tänkt i de banorna, utan istället leder det till att de känner sig misslyckade som föräldrar. Sedan kan pedagogerna fråga föräldrarna om det är något de vill ha hjälp med vid hämtning. Huvudsaken är att inte föräldern känner sig kränkt och att de är införstådd med att pedagogen vill hjälpa till och inget annat. De tillfrågade förskollärarna har alla svarat att de på olika vis arbetar på ett professionellt sätt, att de tänker på sig själva som professionella kan vi vara skyldiga till. Genom att vi i vår intervju ställde en fråga om hur de ser på sin egen professionalism inom yrket, tror vi kan ha lett till dessa svar. Om vi hade omformulerat frågan kanske ingen av de intervjuade hade tänkt i de banorna. Ordet professionell är ett laddat ord och vi kan undra om de verkligen ser sig själva som professionella yrkesutövare? De är alla utbildade förskollärare och har rätt till att känna sig professionell men vi tror inte att de har tänkt så innan våra frågor.

Barnens utveckling på förskolan sker hela tiden och vi kom fram till i vår undersökning att pedagogerna inte berättar för föräldrarna dagligen om de framsteg barnen gör genom exempelvis leken. Vi som pedagoger måste understryka mer effektivt för föräldrarna vad det är barnen lär sig på förskolan. Inte bara genom dokumentation, utan även i det vardagliga samtalet. Kanske förskolan även kan ha en kväll där barnen får visa upp vad de gör under dagarna så att föräldrarna kan få en inblick i verksamheten.

Under vår tid på högskolan har vi utvecklats som blivande pedagoger. Från att ha erfarenhet ifrån våra egna barns förskolor till att vi själva ska stå som lärare åt andras barn. Vad kommer vi då att göra med oss ut i arbetslivet efter vårt examensarbete? Vi har genom vår studie insett hur viktig en bra föräldrakontakt är. Det handlar inte bara om oss på förskolan, vad vi gör och hur vi lär ut, utan att

det handlar om ett samspel mellan förskolan och föräldrarna. För att barnen ska kunna utvecklas så bra som möjligt krävs det att det finns ett gott samarbete mellan förskolan och föräldrarna. Vi har fått upp ögonen för hur värdefullt det är att ha en bra kommunikation med föräldrarna om verksamheten på förskolan ska kunna fungera maximalt. Vi har även förstått att verksamheten och det vi gör för att främja barnens utveckling och lärande bör synliggöras bättre i den vardagliga dialogen med föräldrarna. Det räcker inte med att fotografera vissa aktiviteter och publicera den i tamburen för att visa att vi arbetar enligt läroplanen. Det ska framgå i dialogen med föräldrarna så att de känner att deras barn vistas på en förskola där pedagogerna arbetar professionellt.

I framtida forskning vore det intressant att undersöka om hur föräldrakontakten och föräldrasamarbetet fungerar i en förskola där det finns fler barn och föräldrar med annan etnicitet, vilket inte framgick i den här studien. De förskolor vi vände oss till för att göra våra kvalitativa intervjuer har inte några barn från andra kulturer på sina avdelningar. Vi tror att svaren om föräldrakontakten och samarbete hade kunnat se annorlunda ut om förskolorna varit mer mångkulturella. Ett annat perspektiv av föräldrakontakten kan vara att undersöka om den dolda problematiken om barn som far illa.

7. Referenslista

- Andersson, N.(1994) *Mötas kring barnen*. Lund: Studentlitteratur
- Björklund, E.(2008) *Att erövra litteracitet - Små barns kommunikativa möten med berättande, bilder, text och tecken i förskolan*. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Bygdeson - Larsson, K. (2010) ”Vi började se barnen och deras samspel på ett nytt sätt” *Utveckling av samspeletsdimensionen i förskolan, med hjälp av Pedagogisk processreflektion*. Umeå: Print & Media, Umeå Universitet.
- Cohen, L, Manion, L & Morrison, K. (2008) *Research methods in education*. MPG Books Ltd Bodmin, Great Britain.
- Devjak, T & Berčnik, S. (2009) Parents ‘views on preschool care and education in local community. *US-China Education Review, volume 6, No 7, 68-78*
- Dysthe, O. (2003) *Dialog, samspel och lärande*. Lund; Studentlitteratur
- Emilson, A.(2008) *Det önskvärda barn– fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan*. Göteborgs universitet: Utbildningsvetenskapliga fakulteten.
- Eskesen, K. (1995) *The environment is the child’s condition*. Odense, Danmark. Hämtad 1 november 2010.
- Fredriksson, G. (1991) *Föräldrasamarbete i förskolan: pedagogernas, föräldrarnas och barnens syn på samarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Gars, C. (2002) *Delad vårdnad? Föräldraskap och förskolläraryuppgift i den offentliga barndomen*. Göteborg: HLS förlag.
- Hägg, K & Kouppa, S, M. (1997) *Professionell vägledning - med samtal som redskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Höst, M, Regnell, B & Runeson, P. (2006) *Att genomföra examensarbete*. Danmark: Naranya Press.
- Jensen, E & Jensen, H. (2008) *Professionellt föräldrasamarbete*. Stockholm: Liber AB.
- Jensen, M. (2007) *Lärande och låtsaslek – ett kognitionsvetenskapligt utvecklingsperspektiv*. Göteborg: Göteborgs Universitet.
- Johansson, B & Svednar, P. (2010) *Examensarbetet i lärarutbildningen*. Uppsala: Författarna och Kunskapsföretaget AB.
- Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Ladberg, G. (1989) *Daghem och föräldrar*. Stockholm: Bokförlaget Prisma.
- Lind, U. (2010) *Blickens ordning – Bildspråk och estetiska lärprocesser som kulturform och kunskapsform*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Lindahl, I. (2002) *Att lära i mötet mellan estetik och rationalitet Pedagogers vägledning och barns*

- problemlösning genom bild och form*. Malmö: Lärarutbildningen Malmö Högskola.
- Markström, A-M. (2005) *Förskolan som normaliseringspraktik- en etnografisk studie*. Linköping universitet.
- Marnar, A. (2000) Kreativitet och bildundervisning. *Tidskrift för lärarutbildning och forskning, Journal of Research in teacher's education*, nr 2/3, 103-114.
- Nilsson/Teveborg, K, Nilsson, L & Polzer, E. (1996) *Föräldrakontakten på daghem*. Solna: Författarna och Ekelunds förlag AB.
- Persson, S. (1994) *Föräldrarnas föreställningar om barn och barnomsorg*. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Persson, S. (1998) *Förskolan i ett samhällsperspektiv*. Lund: Studentlitteratur.
- Persson, S. (2008) *Forskning om villkor för yngre barns lärande i förskola, förskoleklass och fritidshem*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Sabuni, N. (2010, 4 november) Dagbarnvårdare ska ha utbildning. *Svenska Dagbladet*.
- Sandberg, A & Vuorinen, T. (2007) *Hem och förskola - samverkan i förändring*. Stockholm: Författarna och Liber AB.
- Säljö, R. (2000) *Lärande i praktiken – ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Författaren och Nordstedts Akademiska Förlag.
- Tullgren, C. (2003) *Den välreglerande friheten - att konstruera det lekande barnet*. Malmö: Lärarutbildningen Malmö Högskola.
- Trost, J. (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Utbildningsdepartementet (1998) *Läroplan för förskolan*. Lpfö98. Stockholm: Skolverket.
- Vetenskapsrådet. (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. Elanders Gotab.

Bilaga 1 Missivbrev

Ort o datum

Till förskollärare

Vi önskar att ni vill delta i en studie om det vardagliga samtalet mellan föräldrar och pedagoger i förskolan. Vi kontaktar er förskola inom kort för att höra om någon av er kan tänka sig att delta. Vi kommer då gemensamt fram till en tid och plats som passar er bäst.

Studien innebär att vi ska genomföra intervjuer med pedagoger. Intervjuerna kommer att ta ca 1 timme, och de kommer att bandas. Deltagandet sker konfidentiellt och är frivilligt, ni kan när som helst avbryta deltagandet utan konsekvenser. Svaren kommer inte att kunna spåras till namn och arbetsplats och materialet kommer att behandlas konfidentiellt.

Vi är två studenter som läser till förskollärare vid Högskolan i Gävle, målet är att skriva en C-uppsats och ämnet vi valt handlar om föräldrakontakten, vikten av de vardagliga föräldrasamtalen på förskolan.

Tack på förhand för Er medverkan!

Vänliga hälsningar Cecilia och Linda

Cecilia Andersson

xxx-xxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Linda Thoresson

xxx-xxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

För ytterligare frågor kontakta vår handledare:

Lisbeth Claesson,

xxxxxxxxxxx

Bilaga 2 Intervjufrågor

Frågor till intervjuer med pedagoger

Bakgrundsdata:

Kan du berätta lite kort om din yrkesbakgrund inom barnomsorgen?

Hur länge har du arbetat på denna arbetsplats?

Föräldrakontakten:

Vad värdesätter du som speciellt betydelsefullt i kontakt med barnens föräldrar?

Berätta om en konkret situation att du uppfattat att du lärt dig något betydelsefullt i föräldrar kontakten.

Hur viktig är den dagliga kontakten med föräldrarna för Dig för att bemöta ett enskilt barn?

Berätta hur Du faktiskt gör för att bygga upp en bra relation till föräldrarna?

Vill du beskriva vad Du främst pratar med föräldrarna om i den dagliga kontakten?

Vad uppfattar Du som särskilt svårt att förhålla dig till i enskilda föräldrar kontakter?

Vad betyder den fysiska samtalsmiljön för dig?

Om det är svårt att få igång en konversation med föräldern hur gör du då?

Professionalism:

Har du någon speciell kunskap om vad samtalen med föräldrarna skall leda till?

Vill du berätta hur ni som personalen stöttar föräldern i föräldraskapet?

Hur ska personalen agera när barnet:

- Inte vill gå hem?
- Gråter och klänger sig fast vid föräldern?

Hur reflekterar du över dig själv som pedagog i samtalen med föräldrarna?

Berätta hur ni gör i arbetsgruppen för att lära av varandras samtal med föräldrar.

Berätta hur du ser på din professionalism inom yrket?

Samarbete

Vill du berätta hur du känner att ett bra samarbete med föräldrarna är?

På vilket sätt kan du uppfatta föräldrars behov av ditt stöd till barnet i dialogen.

Vill du berätta hur mycket ni bör veta om barnen och deras föräldrars ”hemliv”?

Om du tar upp något som är svårt att prata om med föräldrar hur gör du då?

Den pedagogiska verksamheten

Vilka krav ställer läroplanens direktiv på dig som lärare?

Hur ser ni på barnens utveckling och lärande utifrån dessa tre perspektiv:

- Leken
- Sagor och berättelser
- Bild och skapande

Vill ni berätta hur ni i den dagliga kontakten förmedlar till föräldrarna om hur utveckling sker genom lek, litteratur, bild och skapelse?

Hur tänker du kring hur barnens lärande skall utvecklas?

Berätta vilken kunskap som du uppfattar som mest betydelsefull i ditt pedagogiska arbete. På vilket sätt har du tillägnat dig den kunskapen?